

ВЯЛІКІЯ
ПРАБЛЕМЫ
МАЛЕНЬКАГА
ЗАВОДА.

Новы дырэктар
жыве надзеяй.

2

НАЙМЕННІ
СТАРАЖЫТНЫХ
ГАРАДОЎ.

2

УСЁ
ПАЧЫНАЕЦЦА
З ДУШЫ.

Гісторыя адной
трагеды.

3

І ТАДЫ
Я СКАЗАЛА ІМ:
"УЯВІЦЕ, ШТО
ВЫ — ЧАЙНІКІ".

Адкуль прыходзяць
захапленні.

3

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер "ЧЗ"

Здзек са святыні

Стаў званік жывёныя паўдзень, калі і сонца, і дрэвы, і травы спяваюць на захадзе лета гімн вечнасці прыроды. Нішто, здавалася, не магло змяніць у такіх мінулых узвышэннях настрою ўдзяльнай навукова-творчай экспедыцыі "Дарога да святыні", прысвечанай святкаванню Дня беларускага пісьменства і друку. Мы прыйшлі па намечанаму маршруту ў вёску Крошын, каб сустрэцца з вучнямі і настаўнікамі мясцовай школы, якая носіць імя іх слаўнага земляка Паўлюка Багрыма, ды паклікацца магіле народнага песняра.

У школьным музеі рамястваў і быту ўсё дыхае памяццю пра юнага бунтара, паэта і каваль-умельца. Тут захоўвацца некаторыя яго работы па металу — застылыя карункі неапісаных пазэм. Стары і малы прыходзяць сюды на натхненне, па казку... І твары людзей, якія нас сустракалі, былі адзначаны гэтай духоўнасцю.

Але, быццам нечаканы ўдар з-за вузла, — вестка аб вандалізме на мясцовых могілках. Мы паспеліся да запавятай магілы ўбачылі, што менавіта яна аказалася знішчана: узведзены пяць гадоў назад медны помнік Паўлюку Багрыму разабраны. З магілы вынесены ўмева выкаваныя з медзі кветкі... Нас не цікавіла, ці за трыццаць срабранікаў прададуць выкрадзенае сучасныя іуды, нас уражала, што Баранавіцкая пракуратура не ведае, калі адбылося грабавенне, і нават не заявіла справы па "такім абсурдным факце".

Аднаму ўсё пабляка вакол: ужо не адбывалася ў нашых душах змяненне дня, не спявалі кароўныя птушкі натхнення... Горкая чаща адначасна выпіла да дня. Аднак менавіта яна прыдала ўдзяльным экспедыцыі рашучасці нястомна ісці далей маршрутам народнай культуры і неслі сваю місію духоўнасці і асветы па ўсіх дарогах, якія вядуць у храмы душы чалавека.

Валентына МЕНШЫКАВА,
кар.БЕЛІНФАРМА, удзельнік
экспедыцыі "Дарога да святыні".

Прэзідэнт будзе падтрымліваць інтэлект

1 верасня з нагоды агульнага свята — Дня ведаў — прэзідэнт рэспублікі Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з прафесарска-выкладчыцкім саветам і студэнтамі Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта.

Прэзідэнт выказаў некаторыя канцэптуальныя палажэнні, якія датычаць вучэбнай школы адукацыі і інтэлектуальнага стану грамадства ў цэлым. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ён мае намер падтрымліваць інтэлект грамадства, але проста так, падкрэсліў ён, нічога не дасягне, таму будзе і адпаведнае патрабаванне. Прэзідэнт адказаў на шэраг пытанняў, якія датычылі ў асноўным праблем матэрыяльнага і сацыяльнага забеспячэння студэнтаў, у прыватнасці, адсутнасці і дарагой жылля, неадпаведнага медыцынскага абслугоўвання студэнтаў. Былі таксама ўзняты пытанні, звязаныя з беларускай мовай, стажыроўкай спецыялістаў за мяжой.

БЕЛІНФАРМ.

Бронзавы бюст — дыпламат

Бронзавы бюст першаму рускаму консулу ў Японіі беларускаму Іосіфу Гаўшкевічу ўрачыста адкрыты ў пасёлку Астравец, дзе некаторы час жыў дыпламат. Падзея прыурочана да святкавання Дня беларускага пісьменства і друку.

На памяшчэнне на беларускай, рускай і японскай мовах напісана імя і прозвішча вядомага дыпламата, а таксама год яго жыцця. Іосіфу Гаўшкевічу, які быў таксама даследчыкам і буйным вучоным-філолагам — аўтарам першага японска-рускага слоўніка і шэрага навуковых прац, прысвечана экспазіцыя ў бібліятэцы мясцовай вёскі Мали, дзе знаходзіўся маўнт, які належаў роду Гаўшкевічаў. Сабраныя тут кнігі, фатаграфіі, копіі розных дакументаў, большасць з якіх паступілі з Масквы ад даследчыка Віталія Гузанава, з цягам часу складзены аснову мемарыяльнага пакоя-музея дыпламата.

На ўрачыстым адрозніцкім помніку прысутнічалі жыхары пасёлка і навакольных вёсак, супра-

цойнікі расійскага і японскага пасольстваў у Беларусі, госці з Мінска.

Камунальная маёмасць — з малатка

За мінулы 7 месяцаў Брэсцкі гарвыканкам сумесна з Міжнароднай фінансавай карпарацыяй праўдзі аўкцыён, на якім былі прададзены аб'екты на агульную суму 4295 млн.рублёў.

На апошнім аўкцыёне было прададзена 8 ма-газінаў і адзін рэстаран, а таксама права на арэнду двух памяшканняў. Атрыманая сума складала 8930 млн.рублёў і перавайсала аб'ёмы папярэдняга аўкцыёну ў 3 разы.

Большасць прададзеных аб'ектаў змяня ўласніка пайшла на карысць: палепшыўся іх знешні выгляд і інтэр'ер, пашырыўся асартымент тавараў і паслуг, палепшылася якасць абслугоўвання.

Чарговы аўкцыён у Брэсце адбудзецца 14 верасня. На ім плануецца выставіць аб'екты як гарадской, так і абласной камунальнай маёмасці. Надаўна прайшоў першы аўкцыён у Кобрыне. На яго было выставлена 10 аб'ектаў: два магазіны, адно кава, 4 кіёскі, 4 свабодных памяшканні і адзін аб'ект незавершанага будаўніцтва.

Аўкцыён прынес гарадской казне 1226,8 млн.рублёў.

Святлана КУЛІКОВА.

Па малаку ног не павалаку

На атэкарскіх вагах дзялілі на Пеллепшчыне партыю камбікармю, якая была накіравана ў гандаль, паводле слоў прэзідэнта, для таго, каб не скамілівалі жывёлы хлеб. Мяркуецца, камбікарм тут выдавалі толькі за здарэняе малако і па... 45 грамаў за літр.

Цікава, каму прыйшла ў голаву такая "геніяльная" ідэя рэалізацыі гэтай прадукцыі? Думаецца, не прэзідэнта. Дарэчы, а што рабіць курам і свінням, якія, на нашчасце, не дояцца? Мабыць, працягваць есці ўжо дарагі хлеб.

Старасць трэба паважаць

Шэраг рашэнняў, якія хоць крыху падсадо-зяць нялёгкае жыццё пажылых людзей, прыняў нядаўна Бешанковіцкі райвыканкам.

Прадугледжаны дадатковыя льготы і перавагі для гэтых людзей за кошт сродкаў мясцовага бюджэту, стварэнне фондаў сацыяльнай дапамогі, правядзенне камерцыйных мерапрыемстваў. Прадпрыемствам і арганізацыям рэкамендавана стварыць дамы-інтэрнаты для сямейных.

Уладзімір МІХНО.

Сямідзiesiąты... першы званок

У мінскай школе-ліцэі № 16, як і ўсюды, у Дзень ведаў адбылося свята першага звонка. А самы першы званок наогул прагучаў у гэтай старажытай навукальнай установе 70 гадоў таму, 1 верасня гэтага года чыпераным будынку школы споўнілася 30 год.

Дырэктар школы Анатоль Лявонавіч Стук пажадаў шчаслівага паварота шляху каралёў на мору ведаў і далей. Будынак сапраўды напамінае карабель з вельмі ўтульнымі, чыстымі, добра абсталяванымі класамі, кабінетамі-каютамі. Нядаўна тут адкрыўся яшчэ адзін камп'ютэрны клас. Вучням вельмі падабаецца на навукаўніку. Калектыву тут вельмі згуртавалі і творчы. Многія працуюць па 30 гадоў. Гэта дзве п'яны: 30 працэнтаў вучняў паступілі ў ВНУ, каб потым таму ж вярнуцца ў родную школу — але ўжо на-стаўнікамі.

Адна з іх — Халецкая Кацярына Пятроўна — будзе вучыць першакляшак.

Валентына СКАРЫНКА.

Курсы валют на 2 верасня:

	Далар ЗША	Ням. марка
Скупка	2812	2900
Продаж	2812	2900
Скупка	1775	1835
Продаж	1775	1835
"Дукат"	2780	2870
"Трыор"	2850	2890
	1800	1825

"Еўраньюс"

ЭКСПЕРТЫ
Ў ІСЛАМАБАДЗЕ

Перспектывы падключэння Пакістана да рэжыму кантролю за рас-паўсюджваннем ракетных тэхналогій адмяркоўвае ў Ісламабадзе дэлегацыя міжнародных экспертаў са Злучаных Штатаў, Швейцарыі, Францыі і Японіі. З дыпламатычных крыніц стала вядома, што другім пунктам перамоў будзе прапа-нова Ісламабада аб стварэнні ў Паўднёвай Азіі зоны, свабоднай ад ракетнай зброі.

АХВАРЫ ПАВОДКІ

Не менш чым 30 чалавек сталі ахвярамі паводкі, выкліканай праліўнымі дажджамі, у паўночна-усходняй кітайскай правінцы Ляанін.

"Уорлднэт"

У зоне стыхійнага бедства ў агульнай складанасці апынуліся амаль 10 мільянаў мясцовых жыхароў. Затоплена больш чым 1,3 мільёна гектараў пашавых угоддзяў.

ЗАБОЙЦА
ЛЮБІЦЬ ПЯЧЭННЕ

У Чыкага адбылася чарговая драма. 11-гадова падлетак на працягу дня лараніў 16-гадовага хлопца, потым яшчэ аднаго і, нарэшце, забіў дзяўчынку. Паліцыя мяркуе, што гэта былі разборкі паміж "бандамі" малалетніх. Малады за-бойца калекцыяніраў чучалы жывёл і любіць пачэнне.

"ІНДЫКАТАР-БУМЕРАНГ"

Вядомы выканаўца рэпа Айс Ці заявіў, што выкананая ім песня "Забойца

Свята, якое заўсёды з намі

Працягваецца свята беларускага пісьменства і друку. Яно ад-значаецца ўрачыстымі вечарынамі, багатымі выставамі, якія выклікаюць цікавасць у людзей.

Сёння ў Сафійскім саборы ў Полацку пройдзе канцэрт ка-мернага хору. А ў Полацкім музеі беларускага кнігадру-кавання адбудзецца "круглы стол" па праблемах нацыя-нальнага кнігавы-дання. Заўтра стара-жытны Нясвіж будзе вітаць рэс-публіканскае свята паззіі. А ў нядзелю ў мінскім парку імя Горкага пройдзе фе-стываль беларускай прэсы.

Фота Сяргея БРУШКО.

Работнікам культуры і друку, творчай інтэлігенцыі Беларусі

Сёння наша дзяржава ўпершыню адзначае Дзень беларускага пісьменства і друку. Гэта не толькі прафесійнае свята прафесійнай культуры, але і наша агульнанацыянальнае свята. Пісьменства і друк — неад'емная частка нацыянальнай культуры, духоўнага жыцця грамадства.

Беларусь мае багатую духоўную спадчыну, валодае вялікім навуковым і культурным патэнцыялам. Нам ёсць чым ганарыцца, ёсць на чым будаваць новае жыццё. Наш шлях у будучыню асветляюць імяны Ефрасініі Полацкай, Кірылы Ту-рэўскага, Францішка Скарыны, Янкі Купалы, Якуба Коласа.

Мяксіма Багдановіча, многіх іншых выдатных сыноў і дачок Бацькаўшчыны.

Старонкі сучаснай гісторыі і культуры Беларусі пішуча сёння руплівай працай народа, дасягненнямі творчай думкі. На-гледжаны на ўсе цяжкасці пера-ходнага перыяду, мы лічым куль-туру, кнігавыданне, перадачы-

ны друк важнейшымі накірункамі дзяржаўнага будаўніцтва. Мы разлічваем на актыўны ўдзел у рэфармаванні грамадства, у нацыянальна-культуры адраджэнні ўсіх атрадаў творчай і навуковай інтэлігенцыі. Сардэчна віншавем вас са свя-там — Днём беларускага пісьменства і друку.

Прыміце мае шчырыя пажа-данні моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту, новых творчых на-быткаў на карысць роднай Бела-русі.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА,
Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь,
2 верасня 1994 г.

РЭПАРТАЖ У НУМАР

Артыст шчаслівы і без грошай

Калі на гарадскіх вуліцах рэпартажныя дзяўчынкі ў свя-точных школьных сукенках і хлопчыкі ў адпаведных сініх касцюках, зрабілася ўсім відавочна — настала восень. А разам з ёю распачаўся чарговы тэатральны сезон і, натуральна, заняты ў Беларускай акадэміі мастацтваў. Дзе, нагадаю, сёння зноў былі самыя вялікія абшуренскі конкурс.

Сярод стракатага наогульна студэнтаў тэатральнага факультэта было зусім нядаўна "прайшчы" першакурсніку — па асабліва прыўзнятай настрой, падкрэслена ўласнай значнасцю і неаалеж-насцю. Яны ўжо атрымалі свае студэнцкія білеты, прадманстравалі "каляган", на што здольны і цалер абіраўся зноў нава-даць батанічны сад — як рабілі тое пасля кожнага ўступнага эк-замену.

Карыстаючыся гэтым незаня-тым часам, я вырашыла пацкавіцца, як ім узяўцацца іхня будучыня, калі, здаецца, усё — мара, нарэшце, спраўдзілася. Аказалася, што будучыня чакаеца вельмі суро-вая.

— Першыя два гады да нас бу-дучы прыгладвацца, хто чаго вар-ты, — паведамаў Валодзя Камі-нец з Радуні. — А потым, ма-чына, з кім-небудзь і развітацца назаўсёды. Бо ёсць рэчы, якім яшчэ можна наву-

чыць, а ёсць іншыя, "ад Бога". Але асабліва крыўдна будзе "вы-лецець" ні за што, таму, хутчэй за ўсё, прыйдзеца строга пры-трымлівацца навучнага пла-на. А што далей?.. Аб'ёкі. Прэт-рымацца б гэтыя два гады, а по-тым пабачым.

У акадэмію Валодзя прыйшоў адразу пасля школы, але ўжо паспеў паспрабаваць сабе і ў бардаўскай песні, і ў маляванні, а вось цяпер... Апасенняў за бу-дучыню ў яго дастаткова, хіба што адно не хваляе наогул — матэрыяльнае пытанне: "Бацькі дапамогуць, буду эканоміць... Ды хіба гэта галоўнае?"

Сяргей Сяхо пра рэжысёр-скую спецыяльнасць марыў яшчэ два гады таму, калі спраба-ваў паступіць на актэра — "у рэ-жысёра" зусім юных не бралі, а Сяргей толькі скончыў школу. Але ў той рэжысёр не атрыма-ся, і хто ведае, ці не да лепшага? Для пісьмовага аналізу ён выбраў п'есу Чэхава "Дзядзька Ваня". Чаму — тлумачыць адмовіўся: — Ведаеш, гэта вельмі доўгая гісторыя, і пачынаць трэба зда-важ... Давай прасцей: выбраў та-му, што проста добрая п'еса. На-жал, зараз людзям не да тэат-ра, яны іншым занятая, думаючы пра іншае... Вось у 80-я — тады, сапраўды, час былі ў тэатраль-ных інстытутах конкурсы ішлі па 300 чалавек. Але я ўпэўнены, што ўсё яшчэ вернецца. Не можа

чалавек думаць адно толькі пра страўнік. Будучы і гледачы, і ан-шлагі... А я буду займацца тым, што мне на самай справе цікава. Добрым старым тэатрам. Вельмі "круты" авангард — гэта хутчэй шоу на вечар, а ёсць яшчэ веч-нае... Зрэшты, ніколі не варта га-варыць пра ўсё разам, ёсць уся-лякія асобныя выпадкі.

Не буду і я гаварыць пра ўсіх разам. Пачаеце два гады... Ірына ЗАВАДСКАЯ.

Лепшы пагарунак да Дзён беларускага пісьменства і друку — пагніска на "Чырвоную змену".

Наш індэкс 63129.
Кошт на IV квартал — 1200 рублёў.

Ф. СТ-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі
Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 63129

(Індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

(Індэкс камплектаў)

на 1994 год па месяцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс)

Каму (адрес)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ
КАРТКА

ПВ месца лі-тар на газету 63129

(Індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

Кошт падпіскі рублёў. Колькасць камплектаў

первадра-рублёў. соўкі

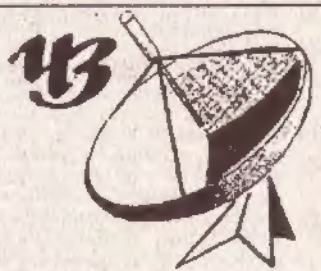
на 1994 год па месяцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс)

Каму (адрес)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Дзяжурная па выпуску
перакладчы Андрэй СІДАРАЎ,
рэдактар Якаў ЯСЭПІН.

Геніі нам не патрэбны?

Усяго два працысты дзяцей, якія жывуць на нашай планеце, можна назваць юнымі геніямі. Аказваецца, толькі ў мінскіх школах сёння вучыцца 50 юных геніяў. Такія звесткі прыводзіць спецыяльная секцыя, арганізаваная пры Беларускай асацыяцыі практычных і медыцынскіх псіхолагаў. Як паказвае даследаванне, геніі часцей сустракаюцца ў раннім узросце, дакладней, ад 1 да 3 класа. На думку псіхолагаў, існуючая ў рэспубліцы сістэма

сярэдняй адукацыі, на жаль, не накіравана на развіццё таленавітых дзяцей. Статыстыка таксама сцвярджае, што к 10—11 класам такіх дзяцей — адзінаццаць на кожную паўтысячу вучняў. Сёння ў Асацыяцыі псіхолагаў вядзецца банк даных аб таленавітых дзецях з вельмі высокімі інтэлектуальнымі здольнасцямі. Але нават у сталіцы да іх няма нікому справы. А між тым, менавіта гэтыя дзеці маглі б стаць яркімі прадстаўнікамі інтэлектуальнага фонду Беларускай нацыі, калі своечасова дапамагчы ім. Дарэчы, у сусветнай вядомай японскай карпаратыўнай

адукацыі спецыяльную службу для пошуку таленавітых і здольных дзяцей. Тут класіфікацыя пра генаў з самага ранняга дзяцінства. Паколькі добра вядома, што геніі — гэта не 90 працэнтаў прыроднага данага, а ўсё астатняе — клопат грамадства.

А пірагі пачэ кравец

Славутыя віцебскія вытворчэе тэлевізійнае аб'яднанне "Віцебск" асвоіла выпуск...мэблі. Сёння тут вопытныя канструктары распра-

А што ж тэлевізары? Іх таксама працягвае выпускаць "Віцебск". Зрэшты, гэта тэлевізары — не мільярд? А прымуся тэлевізійнікі заняцца дадатковай вытворчасцю рынак.

Уладзімір МІХНО.

"Піюны" з'езд

3—4 верасня ў Мінску ў Палацы культуры чыгуначнікаў пройдзе другі з'езд Партыі аматараў піва. На ім плануецца прыняць новую праграму партыі, унясенне змяненняў у статут і выбранне кіруючых органаў. Па традыцыі з'ездаў і гасцей пачастуюць свежымі півам розных гатункаў, арганізатары з'езда запланавалі таксама культурную праграму.

І ў Балтыі дарогі небяспечныя

30 жніўня на трасе Паланга—Мінск пасажыры, якія ехалі ў аўтобусе на гэтым маршруце, былі разбуджаны стрэльамі. Узброеныя аўтамабілі і пісталетныя бандыты ў масках спынілі аўтобус, у якім людзі

варталіся з курорта дамоў. Прымусялі вадзіцеля павярнуць з трасы ў пясчаны кар'ер, бандыты зааралі ў пасажыраў грошы, перагэжылі, заручальныя ўпартаўкі, а на развітанне прыгэзалі расправіцца з вадзіцелямі, калі яны павярнуць у паліцыю. Аўтобус пехаў па Мінск толькі на довітку. Нападцаў на маршрутных аўтобусы ў Літве шчыльна было. Кіраўніцтва аўтобускага парка ў выпадку паўтарэння падобнага не бачыць іншага выйсця, як суправаджэнне начных аўтобусаў узброенымі паліцэйскімі.

БЕЛІНФАРМ.

Шлях — у мірную восень?

Ірландская рэспубліканская армія (ІРА) абвясціла аб поўным спыненні ваіны, якая працягвалася ўжо 25 гадоў.

Барысба з англійскім уладаннем з гэтага часу будзе весціся не тэрытарыяльнымі спосабамі, а цывільізаваным шляхам перамоў. У заяве сказана, што сітуацыя на палітычным небасхіле змянілася ў лепшую бок; спыненне агню распачалося з поўначы 31 жніўня.

Дэльфіны ў адстаўцы

Два дэльфіны "звольнены" з узброенай сіл ЗША. Аказваецца, на ўтрыманні арміі ЗША знаходзілася 125 спецыяльных вучэбных млекакормячых.

Яны "неслі службу" на берагоў марскога базі ВМС ЗША ў Сан-Диега (Каліфорнія). Зараз на актыўнай службе знаходзілася 70 асобін. Утрыманні і навучнае аднаго дэльфіна каштуе ад 15 да 20 тысяч далараў у год. Першыя два дэльфіны ўжо пераведзены ў спецыяльны парк для прыбыццельнікаў мора ў Фларыдзе.

Патрэбны ім бераг фларыдскі

Кубінскія бежанцы, якія перапраўляюцца з усходніх пляжаў недалёка ад Кубы, рытуальна да чарговай спробы дасягнуць берагоў Фларыды. Выхад некалькіх скараціўся ў апошнія чатыры дні, калі на моры бушвала непагода. Кубінскія паліцэйскія патрульваюць прыбярэжныя воды. Апошнім загадам Фідэля Кастры павінны затрымацца бежанцы, якія спрабуюць уцякаць разам з дзецьмі, рызкуючы такім чынам іх жыццям.

Мабыц, пальчатка падкінута...

У апошнія дні "справа Сімпсана" прыняла нечаканы абарот.

Сведкі абароны, імя якой пакуль не вядома, паведаміла, што аднойчы дэталі Фурман пры ёй знаёлы, што "неавідзіцы чарнамазых". Фурман з'яўляецца тым паліцэйскім, які знайшоў акрыявалую пальчатку ў летняй рэзідэнцыі спартсмена. Такіх пальчатка была знайдзена недалёка ад месца злачынства.

Абароны О.Дж.Сімпсана ўхвалілі гэтую сапраўдную, самі абвінавачваючы дэталі Фурмана, у тым, што ён падкінуў гэту ракавую пальчатку.

Магія ў стылі рок

Рэкордную колькасць гледачоў прыцягнуў у гэтым годзе музычны фестываль у Рэдынг.

На ім пабывала 150 тысяч чалавек. Большасць прыйшлі паслухаць вядомую рок-групу з Шатландыі "Граймал Скрым". Тут жа выступілі легендарны гітарыст Мік Джэўнэ, Менавіта ён выступіў на прадстаўніцтва Рэдынгскага фестывалю не звычайна шалашалым чынам з уласна існавання музычнага свята.

"Рабыня Ізаўра" для Джэферсана

У Галівудзе хутка пачынецца здымаць фільм пра жыццё 3-га прэзідэнта ЗША Джэферсана. Галоўную ролю сыграе Нік Нолтэ. Сюжэт фільма выкладзены прэзент амерыканскіх гісторыкаў.

Справа ў тым, што фэбула грунтуецца на недаказаным факце, быццам амерыканскі прэзідэнт быў закаханы ў чарнаскурую рабыню. Больш за ўсё спецыялістаў абуряе тое, што ў фільме гэта прадстаўлена як падзея агульнавядомага і не падлягае сумненню. Роберт Граймс — біяграф жыцця трэцяга прэзідэнта — заявіў: "У фільме няма ні кропкі праўды".

Здымкі пасля смерці

Дзякуючы новым тэхналогіям удаляцца "жывы" вядомы амерыканскі комік Джэкс Кендзі.

Кандзі памёр на здымках фільма, калі заставалася яшчэ некалькі сцен з яго ўдзелам. Пры дапамозе лічбавай тэхналогіі удалося зняць неабходны кадры, каб скончыць фільм.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОП

ДЗЕВА

На пачатку тыдня пастарэйшы вырашыць шмат важных спраў. Не палюбіцца новых знаёмстваў. Яны прынесуць вам удачу.

У сераду — гармонія ў каханні.

Будзеце уважлівымі ў дарозе ў нядзелю: верагоднасць траўм.

ШАПІ

Пасля 5-га пастарэйшы больш адпачываць.

А ў сярэдзіне тыдня змяніцца вырашэннем фінансавых праблем.

У суботу — спрыяльны час для падарожжа.

СКАРПІЕН

У першыя дні тыдня вам неабходна ўпэўненасць у сабе. Рызыкуючы ў бізнэсе.

Венера падарыць вам каханне.

Пастарэйшы паўплываць на бліжэйшае асяроддзе, каб у далейшым не шкодзіць. Паспях у ўсіх важных пачыненнях.

СТРАПЕЦ

Пасля 5-га пачынуца перамены ў асабістым жыцці. Наведзіце сваіх даўніх знаёмых.

У сярэдзіне тыдня атрымаеце некую цікавую інфармацыю.

Усе важныя мерапрыемствы пачынаюцца 5-га і 10-га.

КАЗЯРОГ

З п'ятніцка магчыма камерыйная пазадка, у якой вы даможацеся жаданага.

Будзеце дыпламатычнымі і абавязнымі ў адносінах з людзьмі.

8-га — удача ў каханні.

ВАДАЛЕЙ

Пасля 8-га — 10-га нармалізуецца становішча ў сям'і і на працы. Магчыма некалькі невялікіх падарожжаў.

Усе важныя мерапрыемствы пачынаюцца 8-га і 10-га. Крытычныя дні: 7-га і 9-га.

РЫБЫ

З 5-га пачынуца перамены ў грашовай сферы. Спрыяльны час для вялікіх пакупак. Але будзеце эканомнымі.

Звярніце ўвагу на здароўе 7-га і 8-га.

Свята беларускай пісьменнасці і друку

Навукова-творчая экспедыцыя "Дарога да святых", якая праводзіцца ў рэспубліцы ў межах першага нацыянальнага свята беларускай пісьменнасці і друку, наведвала старажытныя цэнтры беларускай гісторыі, культуры і духоўнага жыцця. Члены экспедыцыі сустрапіліся з жыхарамі Слоніма, Баранавічаў, праводзілі чытальні канферэнцыі і "круглыя сталы" ў бібліятэках і школах, пазнаёміліся з гісторыяй "Пяршэўскага Евангелля" — помніка беларускай пісьменнасці XIV стагоддзя, узялі ў навагрудку ў раённым свяце пісьменнасці і друку.

НА ЗДЫМКУ: • Сустрача члены экспедыцыі з жыхарамі вёскі Сталовічы Баранавіцкага раёна. • "Лаўрышаўскае Евангелле" — помнік беларускай пісьменнасці XIV стагоддзя. Фота Аркадзя НІКАЛАЕВА, БЕЛІНФАРМ.

СВЕТ ЗАХАПЛЕННЯ

І тагы я сказала ім: "Уявіце, што вы — чайнікі"

□ Наталія ПЛЫТКЕВІЧ, "ЧЗ"

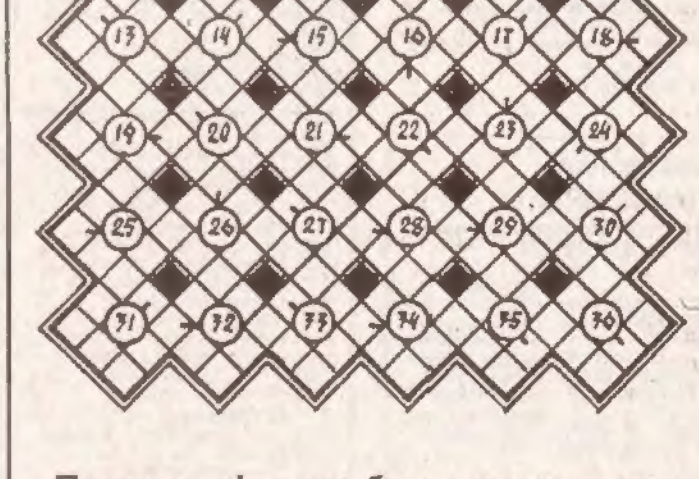
Ці задумваліся вы некалі над тым, адкуль прыходзіць адчуванне дыскамфорту ў жыцці? З першага погляду, усё быццам бы няблага. Добрае надвор'е, някелькая сям'я, уладкаванне жытла, але... З ранняга ўзросту радзіць пра думцы, што трэба ісці на працу. Нялюбая работа — як непажаданае дзіця — яны радзіць, яны прытуляць. Прыкладна так было і ў Галіны Мамонавай: займала кіруючую пасаду ў практычным інстытуце, а ўсё жыццё было аддадзена захваленню — вышукі. Мела званне народнага майстра, нават выступала сваё твар у Палацы мастацтва. І яшчэ адно захваленне было ў Галіны — дзеці. На лета, у час адпачывання ехала працаваць у пільнерскі лагер, і васьмага разу, прыйшоўшы на работу, яна гучна заявіла: "Усё, іду да дзяцей".

І пайшла ў Мінск Палац дзяцей і школышніца загадчыца кабінета мадэлявання і канструкцыянага аддзялення. "Я ніколі ў сваім жыцці не гналася за "шматомат", але апазіцыя хацелася прыгожа, — кажа Галіна. — Усё рабіла сваімі рукамі і заўсёды адрабнялася ад сяброўкаў. Я і цяпер хачу навучыць сваіх дзяцей, якія зробіць вяртатку адмыслай, знайсці сваё "я" — сярэд агульнай аднастайнасці і падобнасцяў, і траба заўважыць, гэта ў яе атрымліваецца. Калі Галіна давала экзамен на званне народнага майстра, шмат вывучала літаратуры па вышукі народнага свята, па спалучэнню колераў у нацыянальных касцюмах. І ў сваіх творах яна разам з дзецьмі імкнулася да імпрэвізацыі і эксперыменту ў гэтым накірунку. З

залежнасці ад тканіны, якая была ў навукаў. "З-за нашай беднасці, — кажа Галіна, — мы не можам выйсці з нейкай дзіцяй пад яе купіць ужо матэрыял".

На наступны год Галіна набыла тканіну колеру "жукі" блакітнай і чырвонай, і задумала стварыць вельмі складаную калекцыю "Шар колеру жукі". Дызайнеры ўсяго свету звярталіся да гэтай сімволікі, гэта тэма лягла ў аснову новай калекцыі "Жукі" — колер ваюнага камунізму, чырвоны — усяблагочаснага агню і крыві, блакітны — неба і надзеі, — тлумачыць Галіна Мамонава. — Але мая ідэя была б мёртва, калі б я не разумела і не падтрымала дзеці. Каб лепш усё асэнсаваць, мы пісалі сачыненні, у якіх дзеці павінны былі выказаць і растлумачыць свае задумкі. Упершыню калі дызайнер я ўзяла на сцене дзве постаткі-манекены ў плашчах. На першым — абрысы Краснай плошчы, які апоры сацыялістычнага дзяржавы, а на другім — асконкі, што ляжыць у розных бакі. Плашчы раскінуліся і адтуль выходзілі мадэль-сімвал, старонка з гісторыі ва ўспрыманні дзяцей. Гэта калекцыя была сур'ёзнай і складанай, а па нейсцю — нават сумнай.

Больш вясёлай і задзірлівай атрымалася наступная — "Рускія дзеці". Новая версія пад вядомым шлэгем М.Шуфуріскага. У яе аснове — аркія колеры, павула-пасадскіх жукі. Дзеці выкарысталі іх не толькі ў рускім, але і ў чыгганскім, і ў індыйскім варыянтах, і ў тылі "мадэрн". Потым былі калекцыі "Несцерка", "Грэцыя". "Я ніколі не думала, што гэта так складана — аднавіць гісторыю касцюма, прызначана Галіна Мамонава. — Куды лягчы зробіць стылізацыю, але ад яе не ўзнікнуць пачуцця дзяржавы да часу. Атрачаны

Перакладзіце на беларускую мову

1. Волнорыз. 2. Іскроненнасць. 3. Клевер. 4. Іскаповомы. 5. Заважак. 6. Крестостное право. 7. Болнуша. 8. Крыжа. 9. Борьба. 10. Девясиль (бот.). 11. Бура. 12. Помощь. 13. Горница. 14. Достояние. 15. Древесина. 16. Ветчина. 17. Митованне. 18. Победа. 19. Руководитель. 20. Долг. 21. Ключка. 22. Паук. 23. Бедняга. 24. Бублик. 25. Кавардак. 26. Предатель. 27. Вожж. 28. Сентябрь. 29. Струж. 30. Сумеркі. 31. Наседака. 32. Отклик. 33. Восстановление. 34. Удобрение. 35. Справочник. 36. Образование.

Запішыце клеткі крыжаслова, адзначаныя шрыфтам, па ходу гадзіннікавай стрэлкі.

Даслаў Валеры ПІНЧУК.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАСЛОЎ, ЗМЕШЧАНЫ ў N 93

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Манізер. 8. Шамякін. 11. Курс. 12. Аэробус. 13. Брас. 14. Кан. 16. Але. 18. Рад. 19. "Сабры". 20. Аса. 25. Колас. 26. Фугра. 27. Левін. 28. "Алеса". 33. "Час". 35. Дрозд. 37. Кім. 38. Акт. 40. Бра. 42. Зубр. 43. "Андрэшка". 44. "Наля". 45. Лучанок. 46. Кураты.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Харужа. 2. Мінск. 3. "Неман". 4. Такса. 5. Сяўба. 6. Краўск. 9. Арляк. 10. Абора. 15. Акт. 17. Лі. 21. Кобец. 22. Палік. 23. Тусл. 24. Араса. 29. Мазурук. 30. Града. 31. Агзур. 32. Кіспата. 34. Як. 36. Ар. 38. Арэал. 39. Тавот. 40. Батут. 41. Анавар.

